EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 2.10.2026.
COM(2026) 525 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par publiskā sektora aizdevumu mehānisma īstenošanu Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma ietvaros 2026. gadā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/1229 16. pantu

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par publiskā sektora aizdevumu mehānisma īstenošanu Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma ietvaros 2026. gadā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/1229 16. pantu

1. IEVADS, ZIŅOJUMA MĒRĶIS UN DARBĪBAS JOMA

Komisija 2020. gadā izveidoja Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu (TPM), kurš ir daļa no Eiropas zaļā kursa investīciju plāna[1] un kura mērķis ir nodrošināt, ka, pārkārtojoties uz klimatneitrālu ekonomiku, neviena grupa vai reģions netiek atstāts novārtā. Mehānisma galvenais mērķis ir sniegt atbalstu visvairāk skartajiem reģioniem un cilvēkiem un palīdzēt tiem mazināt pārkārtošanās sociālekonomiskās izmaksas. Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu veido trīs pīlāri: 1) Taisnīgas pārkārtošanās fonds, 2) īpaša taisnīgas pārkārtošanās shēma programmā *InvestEU* un 3) publiskā sektora aizdevumu mehānisms (turpmāk "PSAM" vai "Mehānisms").

Šajā piektajā[2] gada īstenošanas ziņojumā, kas sagatavots saskaņā ar Regulas (ES) 2021/1229[3] (turpmāk "PSAM regula") 16. panta 3. punktu[4], galvenā uzmanība ir pievērsta trešajam pīlāram. Tā mērķis ir sniegt informāciju par līdz šim gūto progresu PSAM īstenošanā.

Šis ir apkopojošs ziņojums par laikposmu no PSAM īstenošanas sākuma līdz 2026. gada 19. jūnijam. Par pārējo 2026. gada daļu tiks ziņots nākamajā ziņojumā saskaņā ar PSAM ziņošanas pienākumiem.

Ziņojumā ir sniegta informācija par i) pirmā PSAM uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus rezultātiem, otrā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus pirmo robežDatumu un kopējo kumulatīvo budžeta apguvi, ii) tehnisko palīdzību un iii) turpmākajiem pasākumiem.

1.1. Publiskā sektora aizdevumu mehānisma tiesiskais regulējums un budžeta struktūra Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma ietvaros

PSAM tika izveidots 2021. gada 14. jūlijā ar Regulu (ES) 2021/1229.

PSAM vispārīgais mērķis ir risināt nopietnas sociālās, ekonomiskās un vidiskās problēmas, kas izriet no pārkārtošanās uz 2030. gadam izvirzītajiem ES klimata un enerģētikas mērķrādītājiem un no mērķa vēlākais līdz 2050. gadam ES sasniegt klimatneitralitāti, kā noteikts Regulā (ES) 2021/1119[5], lai palīdzētu tām ES teritorijām, kas norādītas taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajos plānos (TPTP)[6].

PSAM konkrētais mērķis ir palielināt publiskā sektora investīcijas, kas apmierina TPTP norādīto teritoriju attīstības vajadzības. Tas tiek darīts, veicinot tādu projektu finansēšanu, kuri nerada

---

1 Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Ilgtspējīgas Eiropas investīciju plāns. Eiropas zaļā kursa investīciju plāns", COM(2020) 21 final, 14.1.2020.

2 Pirmais īstenošanas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei tika iesniegts 2023. gada 7. februārī, otrais ziņojums — 2023. gada 21. novembrī, trešais — 2024. gada 30. septembrī, bet ceturtais — 2025. gada 6. oktobrī.

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1229 (2021. gada 14. jūlijs) par publiskā sektora aizdevumu mehānismu Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma ietvaros (OV L 274, 30.7.2021.).

4 Saskaņā ar PSAM regulas 16. panta 3. punktu "līdz katra kalendārā gada 31. oktobrim, sākot ar 2022. gadu, Komisija izdod ziņojumu par Mehānisma īstenošanu. Minētajā ziņojumā sniedz informāciju par Mehānisma īstenošanas pakāpi attiecībā uz tā mērķiem, nosacījumiem un snieguma rādītājiem."

5 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 ("Eiropas Klimata akts") (OV L 243, 9.7.2021.).

6 Kā definēts 11. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1056 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Taisnīgas pārkārtošanās fondu (OV L 231, 30.6.2021.).

pietiekamas ieņēmumu plūsmas, ar ko segt to investīciju izmaksas, tādējādi izvairoties no tā, ka tiek izspiests potenciāls atbalsts un investīcijas no alternatīviem resursiem.

Atbalsts ir pieejams plašam investīciju klāstam. Ar PSAM var atbalstīt investīcijas atjaunīgajā enerģijā un zaļā un ilgtspējīgā mobilitātē, zaļā ūdeņraža veicināšanā, efektīvos centralizētajos siltumtīklos, publiskajā pētniecībā, digitalizācijā, vides infrastruktūrā atkritumu un ūdens resursu viedai apsaimniekošanai un sabiedrības veselības iniciatīvās.

Ar PSAM var atbalstīt arī ilgtspējīgas enerģijas, energoefektivitātes un integrācijas pasākumus, to vidū ēku renovāciju un pārbūvi, pilsētu atjaunošanu un reģenerāciju, pārkārtošanos uz aprites ekonomiku, zemes un ekosistēmu atjaunošanu un dekontaminācijuņemot vērā principu "piesārņotājs maksā", un biodaudzveidību, kā arī prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju, apmācību un sociālo infrastruktūru, arī aprūpes iestādes un sociālos mājokļus[7].

PSAM regulā paredzētais ES atbalsta kopējais maksimālais budžets mehānisma dotācijas elementam, ieskaitot tehnisko palīdzību un konsultatīvo atbalstu, ir 1,525 miljardi EUR. Pēc daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 2021.–2027. gadam pārskatīšanas šis kopējais budžets 2024. gadā tika samazināts par 150 miljoniem EUR, bet 2025. gadā — par 175 miljoniem EUR pēc tam, kad tika pieņemta *Omnibus* regula (ES) 2025/2005[8], kuras mērķis ir stiprināt programmu *InvestEU*. Pēc minētās pārdales maksimālais PSAM pieejamais budžets ir 1,2 miljardi EUR.

PSAM ietvaros Eiropas Investīciju bankas (EIB) kā finanšu partnera sniegtie aizdevumi tiek apvienoti ar Eiropas Savienības piešķirtajām dotācijām, lai atbalstītu projektus, ko publiskā sektora struktūras iesniedz pēc uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus. EIB PSAM aizdevuma elementam piešķirs līdz pat 6 miljardiem EUR. PSAM ietvaros EIB piedāvā trīs veidu aizdevumus: investīciju aizdevumus (atsevišķi projekti, kurus tieši finansē EIB), programmas aizdevumus (kurus dēvē arī par aizdevumu shēmām, kas tieši finansē iepriekš noteiktu projektu kopumu) un starpniecības aizdevumi, ar kuriem finansē mazākus projektus, izmantojot EIB finanšu starpniekus.

Dotācijas elements, ko īsteno Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra (*CINEA*), ir ar izmaksām nesaistīts finansējums, un tā summu nosaka kā fiksētu aizdevuma procentuālo daļu. Šī procentuālā daļa ir 15 % vai 25 %, ja projekts tiek īstenots mazāk attīstītā reģionā[9]. Tātad dotācijas piešķiršana ir atkarīga no EIB vai tās finanšu starpnieku apstiprinātā finansējuma[10]. Pirmajā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus, kas bija atvērts līdz 2025. gada beigām, pieejamais budžets sadalīts nacionālajās daļās, pamatojoties uz Taisnīgas pārkārtošanās fonda (turpmāk "TPF") piešķīrumu attiecību. Otrajā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus attiecībā uz 2026.–2027. gada periodu ir apkopoti visi neizmantotie valstu piešķīrumi bez nacionālajām daļām.

2. PSAM ĪSTENOŠANA

2.1. Pirmā PSAM uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus (2022.–2025. g.) rezultāti

Šajā uzaicinājumā, kas izsludināts 2022. gada 19. jūlijā, ir iesniegti 73 priekšlikumi, no kuriem 56 tika atzīti par atbalsttiesīgiem un 45 PSAM vērtēšanas komisija atlasīja finansēšanai. Katra uzaicinājuma rezultāti robeždatumā norādīti 1. pielikumā. Saskaņā ar informāciju, kas sniegta dotācijas nolīgumos un finansēšanai atlasītajos pieteikumos, priekšlikumiem, par kuriem nolīgums vēl nav parakstīts, Komisija piešķirs aptuveni 482 miljonus EUR.

---

7 Sk. PSAM regulas 6. apsvērumu.

8 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2025/2005 (2025. gada 16. decembris), ar ko groza Regulas (ES) 2015/1017, (ES) 2021/523, (ES) 2021/695 un (ES) 2021/1153 attiecībā uz Regulā (ES) 2021/523 paredzētās ES garantijas efektivitātes palielināšanu un ziņošanas prasību vienkāršošanu.

9 Sk. PSAM regulas 11. pantu.

10 Sk. 18. pantu TPM dotācijas nolīguma paraugā, kas pieejams portālā Finansējums un konkursi (europa.eu).

Līdz 2026. gada jūnijam bija parakstīti 26 projektu dotācijas nolīgumi (sīkāku informāciju sk. 2.4. iedaļā), kas atbilst aptuveni 337,5 miljoniem EUR ES atbalsta PSAM dotācijas elementa ietvaros. Šīs dotācijas ir apvienotas ar EIB sniegto finansējumu un sasniedz aptuveni 1,9 miljardus EUR aizdevumos. Turklāt atbalstītie projekti piesaista papildu finansējumu projektu līmenī, tai skaitā ieguldījumu no valsts, reģionālajiem un vietējiem publiskajiem līdzekļiem un attiecīgā gadījumā privātā finansējuma avotiem. Kopumā paredzams, ka parakstītās darbības piesaistīs investīcijas vairāk nekā 3,2 miljardu EUR apmērā.

Saskaņā ar starpposma izvērtējuma[11] konstatējumiem šie rezultāti apstiprina dotācijas elementa sviras efektu Mehānismā. Papildinot EIB aizdevumus, dotāciju atbalsts palīdz padarīt publiskā sektora investīcijas finansiāli dzīvotspējīgas fonda aptvertajās teritorijās un veicina papildu finansējuma piesaisti projektu līmenī.

Bulgārijai, Spānijai un Francijai nacionālās daļas ir piešķirtas pilnībā, savukārt Zviedrijai, Kiprai un Čehijai — gandrīz pilnībā.

1. attēls. Nacionālās daļas un to izlietojums sadalījumā par dotācijām, kas piešķirtas vai ko vēl vērtē[12].

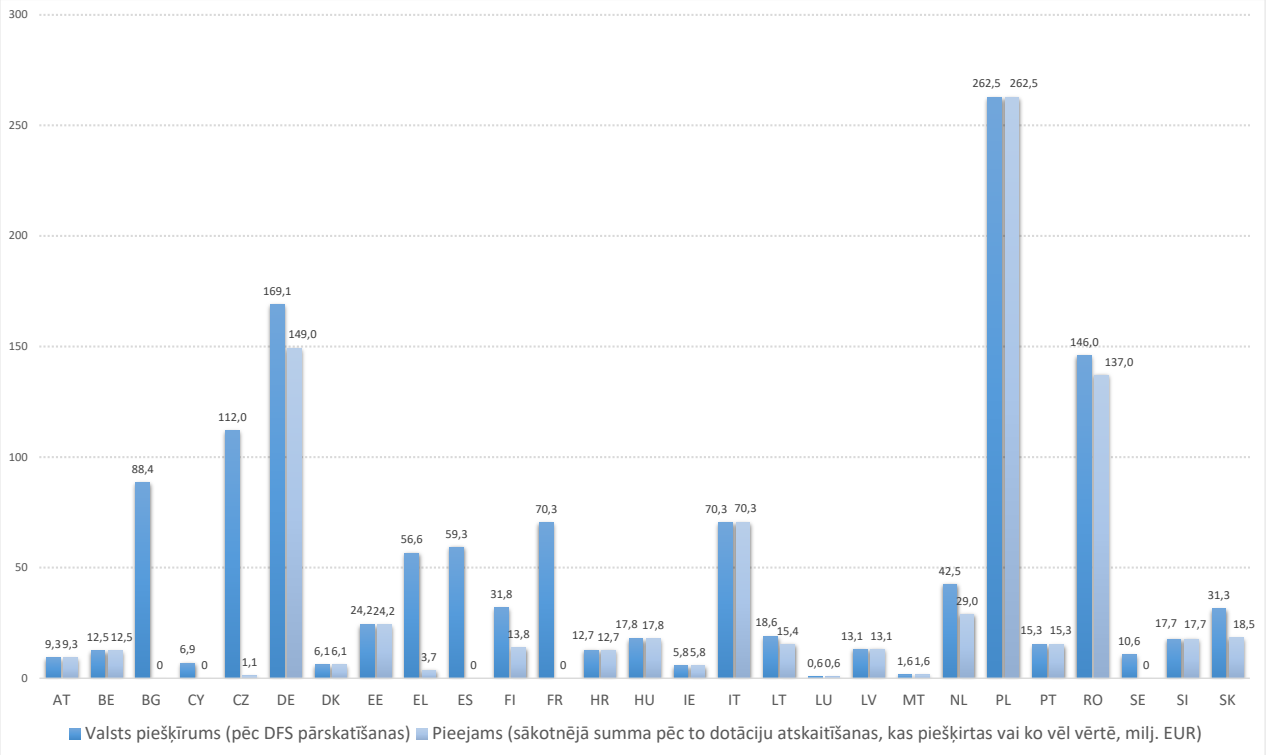

Tā kā PSAM bija jauns instruments, īstenojot pirmo uzaicinājumu, būtiska nozīme bija informētības veicināšanas pasākumiem. Sākotnējā posmā apguve aizvien bija ierobežota, atspoguļojot Mehānisma novitāti, ES dotācijas apvienošanas ar EIB aizdevumiem sarežģītību salīdzinājumā ar tradicionālajām ES dotācijām un potenciālo saņēmēju atšķirīgās aizņemšanās spējas un administratīvos nosacījumus visās dalībvalstīs. Starpposma izvērtējumā šie elementi tika identificēti arī kā faktori, kas ietekmē apguves tempu un ģeogrāfisko sadalījumu saskaņā ar pirmo uzaicinājumu. Komisija sadarbībā ar EIB īstenoja mērķtiecīgus komunikācijas pasākumus, lai

11 Eiropas Komisija, *Study to support the interim evaluation of the Public Sector Loan Facility (PSLF) — Final Report*, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, 2025. gads. DOI: 10.2776/8746618.

12 Valstu piešķīrumi atspoguļo korekcijas pēc DFS 2021.–2027. gadam pārskatīšanas. Pieejamās summas atbilst valstu budžetiem, kas atlikuši pēc tam, kad ir atskaitītas dotācijas, kas piešķirtas vai ko vēl vērtē.

palielinātu pamanāmību, uzlabotu ieinteresēto personu izpratni par Mehānismu un atbalstītu potenciālos saņēmējus visā pieteikšanās procesā.

Tika uzrunātas visas dalībvalstis, un tām tika piedāvātas īpašas informatīvas sesijas, kurās tika stāstīts par PSAM galvenajām iezīmēm un pieteikšanās procesu. Turklāt komunikācijas pasākumi bija vērsti uz potenciālajiem saņēmējiem dažādās nozarēs, kas saistītas ar sabiedriskajiem pakalpojumiem, cita starpā sadarbojoties ar Briselē esošajām apvienībām un nozaru tīkliem.

Šīs darbības papildināja pastāvīga komunikācija, kas tika īstenota, izmantojot pasākumus, sanāksmes, publikācijas, sociālos medijus un mērķorientētus materiālus, kā arī EIB sniegtais konsultatīvais atbalsts, kas palīdzēja izveidot rūpīgi izstrādātu projektu plūsmu. Pierādījumi par lielāku informētību ir ne tikai Mehānisma plašāka izmantošana, bet arī to projektu virzītāju skaita pieaugums, kuri sadarbojas ar Komisiju un tās partneriem, lai lūgtu norādījumus par PSAM.

Laika gaitā šīs darbības palīdzēja izveidot spēcīgāku pieteikumu plūsmu pirmā uzaicinājuma beigās un otrā uzaicinājuma izsludināšanas posmā.

2.2. Otrais PSAM uzaicinājums

Otrais PSAM uzaicinājums iesniegt priekšlikumus tika izsludināts 2025. gada oktobrī. Uzaicinājums ir atvērts visām dalībvalstīm konkursa kārtībā, bez iepriekš piešķirtiem valstu piešķīrumiem, un tas attiecas uz 2026.–2027. gadu. Pēc uzaicinājuma izsludināšanas 2025. gada 14. novembrī tika organizēta informācijas diena.

Līdz robeždatumam 2026. gada 27. janvārī interese bija liela. Pieteikumu iesniedzēji no desmit dalībvalstīm (DE, FR, CZ, CY, EL, ES, IE, IT, RO, SE) iesniedza 30 priekšlikumus, pieprasot dotācijas pavisam 1,24 miljardu EUR apmērā. Pēc šo priekšlikumu pieņemamības un atbilsttiesīguma novērtēšanas 21 priekšlikums tika atzīts par pieņemamu un atbalsttiesīgu. Šie priekšlikumi, ko iesnieguši pieteikumu iesniedzēji no sešām dalībvalstīm (CY, CZ, EL, ES, FR, SE), veido kopējo pieprasīto ieguldījumu aptuveni 783 miljonu EUR apmērā.

Komisija veica 21 pieņemamā un atbalsttiesīgā priekšlikuma tehnisko novērtējumu. No tiem 18 priekšlikumi sekmīgi pārsniedza vērtēšanas robežvērtības, kas atbilst kopējai pieprasītajai dotācijas summai 633 miljonu EUR apmērā. Trīs priekšlikumi, kuros kopumā tika pieprasīti 150 miljoni EUR, netika atlasīti, jo tie neieguva pietiekamu punktu skaitu vienā vai vairākos piešķiršanas kritērijos.

Saskaņā ar uzaicinājuma noteikumiem priekšlikumi tika sarindoti, pamatojoties uz vērtējumā iegūtajiem punktiem. Ja punktu skaits bija vienāds, prioritāte dilstošā secībā tika piešķirta i) projektiem, kas atrodas mazāk attīstītos reģionos, ii) projektiem, kas tieši veicina ES klimata un enerģētikas mērķrādītāju sasniegšanu, un iii) projektiem, kurus atbalsta pieteikuma iesniedzēji ar izstrādātiem dekarbonizācijas plāniem.

Galīgais finansējamo priekšlikumu skaits, kā arī rezerves sarakstā iekļaujamo priekšlikumu skaits būs atkarīgs no pieejamā budžeta, kā sīkāk izklāstīts 2.3. iedaļā.

2.3. Kopējā kumulatīvā īstenošana

Kopējā pieprasītā dotācijas summa 633 miljonu EUR apmērā sekmīgajiem priekšlikumiem otrajā uzaicinājumā pagaidām pārsniedz atlikušo budžetu, kas pieejams pēc pirmā uzaicinājuma (354,92 miljoni EUR). Piešķirtā budžeta faktiskais izlietojums pēc tam, kad būs pieņemts lēmums par atlasi, būs atkarīgs no vairākiem faktoriem, tai skaitā no EIB parakstīto aizdevumu faktiskās summas un dotāciju pieteikumos iekļauto priekšlikumu tvēruma saskaņošanas.

Šajā kontekstā pirmos septiņus sarakstā iekļautos projektus jau var finansēt. Atlikušos vienpadsmit projektus, ko atlasīs vērtēšanas komisija, iekļaus rezerves sarakstā, līdz būs pieejami turpmākie ESIF atmaksājumi.

Turklāt nākamie iesniegšanas termiņi tiks noteikti atkarībā arī no tā, vai nākotnē būs pieejami ESIF atmaksājumi.

2.4. PSAM finansētie projekti

Atbalstītie projekti atspoguļo PSAM regulā paredzēto atbalsttiesīgo darbību plašo tvērumu un ir saskaņoti ar TPM mērķiem. Konkrētāk, investīcijas ir orientētas uz: ilgtspējīgu mobilitāti, kas veido lielāko daļu no parakstītajām dotācijām (aptuveni 131,8 miljoni EUR), tai skaitā dzelzceļa modernizāciju, tramvaju līniju paplašināšanu un bezemisiju transporta sistēmām; energoefektivitāti un enerģētikas infrastruktūru, piemēram, centralizētajiem siltumtīkliem un elektroenerģijas sistēmu modernizāciju; pilsētu atjaunošanu un reģenerāciju, tai skaitā publiskās infrastruktūras modernizāciju; sociālo infrastruktūru, piemēram, skolām, veselības aprūpes iestādēm un mājokļiem; kā arī ūdens un atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūru. Detalizēts līdz šim finansēto projektu saraksts ir pieejams 2. pielikumā.

Šajā posmā pieci projekti jau ir pilnībā īstenoti, sniedzot konkrētus projektu īstenošanas piemērus Mehānisma ietvaros. Tie ietver vienu ilgtspējīgas pilsētu mobilitātes projektu Francijā, kas īstenots, lai paplašinātu tramvaja līniju, un četrus projektus Čehijā, kas aptver dzelzceļa infrastruktūras modernizāciju, pilsētu reģenerāciju, energosnieguma uzlabošanu un sociālo infrastruktūru.

Attiecībā uz aizdevuma veidu, kas atbilst 26 parakstītajiem dotācijas nolīgumiem, 21 no projektiem ir atsevišķi investīciju aizdevumi, bet pieci ir balstīti uz aizdevumu shēmu[13]. 2025. gada jūnijā tika parakstīts pirmais dotācijas nolīgums, kas saistīts ar starpniecības aizdevumu, kuru no EIB resursiem piešķīra Čehijas Valsts attīstības banka.

PSAM regulā ir noteikts, ka Komisijai ir jāziņo par šādiem galvenajiem snieguma rādītājiem (*KPI*): CO_2 emisiju samazināšana, radītais darbvietu skaits un projekta sasniegto cilvēku skaits. Pamatojoties uz PSAM saņēmēju iesniegto informāciju, tiek lēsts, ka CO_2 emisiju aiztaupījumi būs 204 621 tonna gadā. Paredzams, ka šā Mehānisma finansētie projekti radīs 11 577 darbvietu un sniegs labumu vairāk nekā septiņiem miljoniem cilvēku, risinot reģionālās attīstības vajadzības. Diagramma, kurā parādīti apkopotie *KPI*, kas strukturēti saskaņā ar PSAM regulas II pielikumu, ir iekļauta 3. pielikumā.

3. KONSULTATĪVAIS ATBALSTS

Konsultāciju centra *InvestEU* ietvaros ir pieejami EIB konsultatīvie pakalpojumi atbalsttiesīgu projektu sagatavošanai, izstrādei un īstenošanai[14]. Līdz 2026. gada 19. jūnijam saņēmējiem Austrijā, Bulgārijā, Čehijā, Dānijā, Francijā, Grieķijā, Īrijā, Kiprā, Rumānijā, Slovākijā, Somijā, Spānijā, Vācijā un Zviedrijā[15] ir sniegta konsultatīva palīdzība PSAM atbalstam 22,5 miljonu EUR apmērā. Konsultatīvo uzdevumu saraksts ir sniegts 4. pielikumā.

EIB konsultatīvo pakalpojumu atbalsts ir ierobežots un pielāgots atsevišķu projektu virzītāju konkrētajām vajadzībām, un tas ietvēra gan vispārējus norādījumus piemērotu projektu apzināšanā, gan augšupēju atbalstu investīciju programmu sagatavošanā, gan konsultācijas projektu izstrādē,

[13] Lai novērstu šaubas, projektus, kas saņem EIB finansējumu kā starpniecības aizdevumu, uzskata par atsevišķiem projektiem.

[14] Sīkāku informāciju sk. pirmā PSAM īstenošanas ziņojuma 2.1.4. iedaļā un otrā PSAM īstenošanas ziņojuma 2.2. iedaļā.

[15] Dažas konsultatīvās aktivitātes Kiprā, Grieķijā un Francijā tika sāktas pirms PSAM ieviešanas, un tādējādi tās tika finansētas no citiem avotiem, piemēram, no Eiropas Investīciju konsultāciju centra (Grieķija) un konsultāciju centra *InvestEU* ilgtspējīgas infrastruktūras loga (Kipra un Francija).

gan atbalstu PSAM dotāciju pieteikumu iesniegšanā. Papildus tam EIB ir iesaistījusies informācijas izplatīšanas, tvēruma noteikšanas un izvērtēšanas darbībās, lai apzinātu un atbalstītu projektus, kas varētu gūt labumu no PSAM finansējuma.

EIB konsultācijas ir palielinājušas pieprasījumu pēc PSAM atbalsta piecos darba virzienos:

i. **tiešs konsultatīvais atbalsts** atsevišķiem projektu virzītājiem un atsevišķu investīciju aizdevumu ņēmējiem, izmantojot plašu klāstu konsultatīvo pakalpojumu sagatavošanas un īstenošanas posmos, arī palīdzību dotāciju pieteikumu iesniegšanā;

ii. **spēju veidošanas atbalsts** nebanku iestādēm, kas parasti darbojas kā mazāku projektu apkopotāji, nolūkā attīstīt administratīvo un darbības spēju efektīvi izvērtēt, atlasīt, prioritizēt, uzraudzīt vai citādi koordinēt vairākus apakšprojektus;

iii. **"netiešs" konsultatīvais atbalsts** starpniecības aizdevumu vai programmas aizdevumu galasaņēmējiem, izmantojot standartizētas atbalsta paketes, kas paredzētas, lai uzlabotu priekšlikumu pamatotību un atbilstību piemērojamajai aizdevumu politikai;

iv. **konsultācijas tirgus attīstības jomā** dalībvalstu līmenī nolūkā apzināt iespējamo pieprasījumu pēc PSAM atbalsta un noteikt, vai pieejamie PSAM finanšu produkti ir piemēroti;

v. **izvērtēšana, tvēruma noteikšana un informācijas izplatīšana** nolūkā veicināt Mehānisma izmantošanu, apzināt piemērotus projektus un noteikt prioritātes attiecībā uz tiem, kā arī sniegt vispārējus norādījumus par PSAM dotāciju pieteikumiem.

Papildus pakalpojumiem, ko EIB piedāvā ar konsultāciju centra *InvestEU* starpniecību, Komisija pēc Čehijas, Grieķijas un Slovākijas pieprasījuma sniedza konsultatīvos pakalpojumus ar mērķi veicināt informētību par PSAM un apzināt un izstrādāt projektu priekšlikumus. Tehnisko palīdzību Čehijai sniedza Komisija, bet atbalsts Slovākijai tiek sniegts saskaņā ar tehniskā atbalsta instrumentu (TAI)[16]. Saskaņā ar abiem līgumiem tiek sniegts plašs klāsts pakalpojumu, tai skaitā informētības veicināšana, potenciālo saņēmēju piesaistīšana TPTP reģionos un projektu ideju izvērtēšana.

Grieķija visu trīs TPM pīlāru īstenošanai saņem plašāku atbalstu TAI ietvaros. Tā arī pieprasīja atbalstu, kas bija pieejams saskaņā ar *JTP Groundwork*[17], lai apzinātu projektus un pēc tam sagatavotu priekšlikumus projektiem, kas iesniedzami PSAM finansējuma saņemšanai, Peloponēsas reģionā.

Komisija un EIB piedalās konsultatīvo uzdevumu īstenošanas uzraudzībā, lai nodrošinātu to saskaņošanu ar citām konsultatīvajām aktivitātēm saņēmējās dalībvalstīs.

4. TURPMĀKIE PASĀKUMI

Par nākamajiem iesniegšanas termiņiem tiks lemts pēc tam, kad Mehānismam būs pieejami ESIF atmaksājumi.

16 TAI — Kā tas darbojas — Reformas un investīcijas — Eiropas Komisija.
17 *Inforegio* — Taisnīgas pārkārtošanās fonds (europa.eu).

5. SECINĀJUMI

Publiskā sektora aizdevumu mehānisms ir instruments, kura mērķis ir nodrošināt, ka pārkārtošanās uz klimatneitrālu ekonomiku notiek taisnīgā un sociāli ilgtspējīgā veidā, ņemot vērā publiskā sektora būtisko lomu tirgus nepilnību novēršanā.

Ir izsludināts pirmais un otrais PSAM uzaicinājums iesniegt priekšlikumus, Mehānisma budžets ir gandrīz pilnībā izpildīts, un tiek gatavots vairāk potenciālu projektu. Šīs izmaiņas būtu jāskata arī, ņemot vērā īstenošanas pieredzi, kas apzināta starpposma izvērtējumā. Sākotnēji apguvi ietekmēja Mehānisma novitāte, ES dotāciju atbalsta apvienošanas ar EIB aizdevumiem sarežģītība salīdzinājumā ar neapvienotām ES dotācijām, atšķirīgās dalībvalstu un publisko projektu virzītāju aizņemšanās un administratīvās spējas, kā arī citu finansējuma avotu pieejamība. Vienlaikus izvērtējumā tika uzsvērts, ka lielāka informētība, konsultatīvs atbalsts un rūpīgi izstrādātu projektu plūsmas pakāpeniska izveide laika gaitā veicinās lielāku pieprasījumu. Šajā kontekstā konsultatīvajiem pakalpojumiem ir bijusi svarīga nozīme, palīdzot potenciālajiem saņēmējiem apzināt piemērotus projektus, uzlabot projektu gatavību un orientēties Mehānisma prasībās.

Līdz 2026. gada 19. jūnijam PSAM vērtēšanas komisija bija atlasījusi pavisam 63 projektu priekšlikumus, kuru aplēstā dotāciju summa ir aptuveni 1,1 miljards EUR un attiecīgā aizdevumu summa ir aptuveni 5,5 miljardi EUR. Kopumā ir parakstīti 26 dotācijas nolīgumi, un ir sākta attiecīgo projektu īstenošana.

Komisija sadarbībā ar EIB turpinās strādāt, lai maksimāli palielinātu PSAM potenciālu otrā uzaicinājuma periodā. Par nākamo iesniegšanas termiņu tiks lemts pēc tam, kad būs pieejami ESIF atmaksājumi.